

**RODICA RADU
(1944-2016)**

Pe 21 octombrie 2016 a părăsit această lume Doamna Rodica Radu, unul dintre cei mai valoroși profesioniști care au activat în muzeele din România.

S-a stins departe de Iași, orașul în care a trăit și și-a desfășurat activitatea vreme de mai bine de patru decenii, la Gugești (com. Boțești, jud. Vaslui), în conacul familiei Dimachi-Arghiropol a cărei moștenitoare era, în singurul loc pe care-l considera „Acasă”, așa cum mărturisea acum aproximativ un an, într-un interviu.

A făcut parte din generația marcată dramatic de cel de-al Doilea Război Mondial și de efectele sale în România. Născută pe 27 aprilie 1944, la Timișoara, acolo unde mama sa se afla în refugiu, nu și-a cunoscut niciodată tatăl (care a murit în mai 1944). „Tata nu m-a ținut niciodată în brațe! Tata nu

a știut niciodată că are o fată!”, obișnuia să spună, cu regret, atunci când depăna amintiri.

La finalul anilor '50, regimul comunist a deposedat familia sa de toate proprietățile și de bunurile de valoare. Indirect, această situație i-a marcat iremediabil destinul. A pribegit, împreună cu mama sa, pe la rude mai apropiate sau mai îndepărtate și au reușit, treptat, să-și găsească un drum în noua societate egalitaristă. A rămas cu nostalgia lumii pierdute, sentiment care-i va marca, spre finalul vieții, destinul.

S-au stabilit la Iași când avea 12 ani. Aici a urmat cursurile Liceului „Garabet Ibrăileanu” și, din 1961, pe cele ale Facultății de Istorie-Filosofie din cadrul primei Universități a țării. Absolventă în 1966, a lucrat pentru puțin timp, ca profesor, la liceul din Bicaz. În acest oraș s-a și căsătorit cu Alexandru Radu, fost absolvent de Istorie la Iași, angajat al muzeului din localitate, în acel moment. Tânără mămică, a revenit în Iași, în 1968, când s-a și angajat la Complexul Muzeistic Iași, ca „îndrumătoare” la Muzeul de Etnografie. În 1971, s-a transferat ca „muzeograf” la Muzeul de Istorie a Moldovei, unde a și lucrat până în momentul pensionării, în aprilie 1999.

Angajată a Muzeului de Istorie, a renunțat la visul din facultate, acela de a „face arheologie”. A fost nevoită să se ocupe de perioada de Istorie contemporană, aceasta fiind și condiția angajării sale. În această calitate a fost cea care, practic, a adunat majoritatea dintre sutele de piese extrem de valoroase, relevante pentru istoria națională și locală a perioadei interbelice, existente astăzi în patrimoniul Muzeului. Un povestitor înăscut, avea, despre fiecare din achizițiile de excepție, câte o amintire de neuitat. Fructificăm astăzi, în expozițiile noastre, parte dintre aceste piese, fără a putea înțelege, și nici măcar imagina, cât de dificilă a fost identificarea lor pe teren, achiziționarea și integrarea lor în colecțiile ieșene.

Activitatea sa a fost, timp de două decenii, „sub vremuri”. Ca muzeograf, a fost responsabilă, atât de perioada interbelică cât și de cea postbelică, importantă de evidențiat în acel moment. I se indica organizarea unor expoziții tematice sau aniversare, în funcție de considerente politice. Una dintre expozițiile care îi fusese dată ca „temă”, dar de care era tare mândră și care îi prilejuise întâlnirea cu oameni deosebiți, mulți care își depășiseră propriile limite, lăsându-i o amintire de neuitat, a fost dedicată realizărilor sportivilor din județul Iași în Epoca Ceaușescu. Înainte de Revoluție, a lucrat din greu la

segmentul din expoziția permanentă dedicat Epocii de Aur. Expoziția, care era finalizată în decembrie 1989, a fost distrusă înainte de a fi inaugurată!

A fost un profesionist desăvârșit. A acumulat treptat experiență și cunoștințe practice realizând, singură sau în colaborare, pe parcursul întregii sale cariere, zeci, poate chiar sute, de expoziții temporare. Majoritatea dintre acestea erau organizate în muzeu. Unele însă, au fost realizate, în special în perioada dură a „Autofinanțării” (1984-1989), în școli sau în comune răspândite în tot județul. Muzeografi de la Istorie se specializaseră atunci, contra-cost, în realizarea așa-numitelor expoziții foto-documentare. Uneori, încadrarea în termene și cerințe, determina adevărate aventuri. Atunci când am cunoscut-o, povestitoarea înnăscută Rodica Radu avea puterea de a evoca, cel mai frecvent în notă comică, întâmplările „din teren” ale căror eroi erau muzeografi ieșeni. Am constatat, cu ocazia tristă a decesului său, că unele din prietenii legate atunci cu profesorii și directorii de școli reprezentanți ai „beneficiarilor” au rezistat trecerii anilor.

După 1990, și-a dedicat mare parte din activitatea științifică în direcția reconstituirii pulsului vieții culturale din Iașiul interbelic căreia i-a consacrat teza sa de doctorat. În această circumstanță, s-a aplecat asupra activității unor personalități marcante (Orest Tafrales, G. T. Kirileanu, Grigore T. Popa, Mihai Costăchescu, Paul Nicorescu) cvasi-necunoscute în perioada postbelică, ca urmare a influenței anonimizante a regimului comunist.

Înzestrată cu o vastă cultură susținută prin lecturi exhaustive din literatura națională și universală, dotată cu o capacitate nativă de a surprinde aspecte și elemente peste care majoritatea oamenilor treceau fără să le observe, a ținut, pentru câțiva ani, imediat după Revoluție, cursul de „Istorie a culturii” pentru studenții secției de Teatru a Universității de Arte „George Enescu” din Iași.

Spre sfârșitul carierei, timp de un aproximativ deceniu, Rodica Radu a fost șef al Muzeului de Istorie a Moldovei și director adjunct științific al instituției. A făcut parte din echipa care a reușit înscrierea Complexul Muzeal de la Iași printre instituțiile de rang național, așa cum le recomandau activitatea și patrimoniul deținut.

A fost cea care, în 1995, a determinat reluarea apariției culegerii de studii „Ioan Neculce. Buletin al Muzeului de Istorie a Moldovei Iași”, în seria sa nouă.

În perioada 1995-1997, a fost coordonatoarea proiectului de reamenajare a expoziției permanente a Muzeului de Istorie a Moldovei, o expoziție eliberată

de constrângeri politice în care se regăseau teme altădată inexistente, ca, de exemplu, viața religioasă a Țării Moldovei sau istoria familiei regale.

Am cunoscut-o pe doamna Rodica Radu în momentul angajării mele, în aprilie 1993. Pentru noi toți, era, simplu, „Șefa”. Se afla, în acel moment, la apogeul carierei sale. Director adjunct al Complexului, pentru câțiva ani buni, a reușit, alături de cei cu care a lucrat – atât ca șefi, cât și ca subordonați –, să polarizeze energii și să imprime anumite direcții de organizare și dezvoltare, unele dintre ele existente și astăzi, după două decenii.

Era un spirit viu, mereu în mișcare, dornic să împărtășească continuu. Era „Energie” în stare pură. Ani de zile am considerat-o, din anumite puncte de vedere, sufletul Palatului. Îi cunoștea „secretele”, cotloanele, problemele și ... oamenii. Pe aceștia din urmă, avea un tact anume de a-i înțelege, a-i atrage, sau a le polariza atenția și de a le arăta, în numeroase situații, care le este calea.

Avea o lumină specială care îi încălzea privirea și vocea. Mai mult decât atât, era o femeie frumoasă, cu o personalitate fascinantă și sclipitoare, care exercita un adevărat magnetism asupra tuturor celor cu care intra în contact. A fost, în ultimul deceniu al carierei sale, una dintre personalitățile culturale marcante ale orașului Iași. Era înzestrată cu un talent oratoric special, tulburător uneori. Avea un spirit ludic care îi permitea să transforme până și cele mai dificile probleme în provocări care aveau totdeauna rezolvări și soluții.

După pensionare, s-a retras la Gugești, în casa bunicilor săi pe care a depus eforturi considerabile s-o reabiliteze și s-o transforme în căminul pe care l-a visat întreaga viață. Până în această toamnă...

Senica ȚURCANU

Deschiderea Secției de Istorie Modernă și Contemporană a Muzeului, 1974
(de la stânga: A. Radu, Ș. Sanie, M. Teclean, R. Radu, A. Știrbu, C. Ionomu,
L. Dombrowschi, P. Abrudan; jos: C. Arhip)

O parte din colectivul Muzeului, mai 1990 (sus, de la stânga: E. Pintilie,
E. Oceanu, L. Coțovanu, M. Teclean, R. Radu, C. Ionomu, P. Ionescu, M. Balint;
jos: A. Știrbu, Ș. Sanie, Z. Pungă, C. Mocanu, I. Juncu, V.-M. Pușcașu)

Seară Muzeală dedicată generațiilor de specialiști care au contribuit la realizarea muzeelor de istorie din Iași, Muzeul Unirii, ianuarie 2009
(de la stânga: C. Croitoru, R. Radu, C. Arhip)

Seară Muzeală dedicată generațiilor de specialiști care au contribuit la realizarea muzeelor de istorie din Iași, Muzeul Unirii, ianuarie 2009
(de la stânga: P. Abrudan, E. Gherman, V.-M. Pușcașu, A. Miron, A. Ichim, S. Țurcanu, C. Cloșcă, A. Știrbu, R. Radu, C. Croitoru)